

Tõe Sõnumid

5. aastakäik.

Tartus, 1921.

Nr. 7.

Ettekuulutus: Jlm. 6, 13 ja Matt. 24, 29.

Täideminek 13 nov. 1833.

Kõigesuurema sündmuse eelkäijad.

Loodus ja sündmused maakeral tõendavad ühiselt, et aeg pea lõpule jõuab.

Meie elame kõigeimelikumal inimeseajal ajal. Selle aja kohta veldi juba minewikus: „ja tundmine läheb suureks“. Meie rahwapäälise ajal on teadus kõigekülgiselt, edenenuks mis iga suguste leiduste ja muude sellesarnaste teaduslike tööde alal awalikuks saab. Nur, elekter ja palju muud on inimeseajal kasutatud; ka ei lepi inimene mitte enam maa ega wee teedega, waid tungib wäsimatalt õhureiki, mis temale ka juba pea täieste on õnnestanud. Uhes nende edusammudega kaldub inimeseajal eunast loodusse ülemwalitsejana pidama ja unistab eelseiswast õnne- ja rahureiki ajast, mis peagi pidada kätte jõudma.

Nii pealiskaudse otjustamise järele.

Kui meie aja praegusest edasiõudmisest waimustatud rahwajoo sifemist meeleolu terasemalt tähele paneme, siis leiame, et kõige nende nähtawate kordaminekute pääle waatamata, enneolemata rahutuse ja nii poliitilise kui majanduslike iseloomuga närwilikkuse tundemärgid awalikuks saamad.

Kõikide rahwaflasside ees seisab elawamalt kui ialgi enne küsimus: „Mis on nende asjade wiimane lugu ja mis toob tulewik?“

Kogu maailm on suurte sündmuste ootel, kuid mis suguste? — selle kohta puudub kaugelt suuremal osal teadmine.

Kui minewiku rahwad mõtlemapanewate küsimuste ees seisid, millest nad ise üle ei saanud, nii kui see kord kuulsas Babeli riigis Nebukadnetsari ja Danieli ajal oli, siis pöörati kõige enne „tarkade ja teadmameeste“ poole ja kui need ei suutnud anda rahuldawat wastust, siis ähwardas kuningas neid surmaga. Tarkade hulka oli aga ka ufumees Daniel arwatud ja kui teda ette kutsuti, ütles tema: „Targad, tähetundjad, kantsimehed, taewatundjad ei wõi kuningale teada anda salajat asja, mis kuningas küsib; aga Jumal taewas on see, kes salajad asjad ilmatab...“ **Tan. 2, 27. 28.**

Jumala töötus oli: „Sest Issand Jehowa ei tee midagi, kui tema mitte ei ilmuta oma salajat nõuu oma sulastele prohwetitele.“ **Amos 3, 7.** Ja meie leiame et Jumal oma prohwetite läbi leada andis, mis tema nõu on selle maailma saatuse kohta. Ka praegu on weel meil nende prohwetite kirjad kätte saadawal, kus ka meie aja jaoks on ülespandud „mis peab sündima wiimasel wiha ajal; sest seatud ajal tuleb ots“ **Tan. 8, 19.**

Kuid enne kui prohwetite kuulutuste üle meie aja kohta selgusele jõuda, waatame, kas on mi-

dagi leida prohwetlikes raamatutes ettekuulutatud, mis juba minewikus on täide läinud.

Toome siin järgnewalt meie aja sündmuste kui „ajamärkide“ kohta ülewaate ja wõrdleme neid Jumala sõna ettekuulutustega, mis wiimase aja kohta käiwad. Kristus ise, see kõigesuurem prohwet, ütles wiimse aja sündmustest jutustades:

„Ja päewas, kuus ja tähtedes peawad ime-tähed olema ja maa peal peab rahwal ahastus olema ilmanduta, et meri ja wee wood kohisewad. Ja inimesed lähewad rammutumaks kartuse ja asjade ootamise pärast mis maailma peale peab tulema: sest taewa wägesid peab kõigutatama. Ja siis näewad nemad inimese Poja tulewat pilwes suure wäe ja auga.“ **Luk. 21.**

Matteus kirjeldab weel ükifikasjalisemalt: „Aga warst pärast seda wiletjuse aega läheb päike pimedaks ja kuu ei anna oma walget ja tähed langewad taewast maha ja taewa wägesid peab kõigutatama. Ja siis peab inimese Poja täht taewas nähtama...“ **Matt. 24, 29. 30.**

Meie tahame kõige enne tähele panna mis ajal pidid need märgid olema ja mis aega mõtles Kristus, kui ta ütles: „... aga warsti pärast seda wiletjuse aega...“ **Matt. 24, 29.** Kristlik ajalugu tunneb mitut wiletjuse aega küll paganliku küll kristliku ilma poolt, millal usta-waid Jumala julaseid on kõigekoledamal wiisil piinatud ja tapetud; aga kõige koledam nendest oma kestwuse, piinamise wiiside ja ohwite arwu poolest on kõigile tuntud pimedade keskaja paawstliku wõimu töö, mis 1200 aastat kestis. Paganlik Room tappis sajaduhanded, kristlik Room aga mitmed kümmed miljonid; paganlik Room kuus taga ajuti, mõned aasta kümmed ja sajad, kristlik Room aga wahetpidamata 1200 aastat.

Paawstliku tagasiwõimise wõimu mürdmisele pandi tegelik alus Prantsuse riigi poolt kindral Bertjer'i läbi kes 1798 aastal paawst Piius VI wangi wõttis, kes ka wangipõlwe suri.

Järgnewalt mõned wäljawõtted Prantsuse sõjawäe juhi Lumanuss'i kirjeldustest, keda marschal Soult saatis Hispaniasse inkwiisitsiooni, (ketseri-kohtu) asutusi häwitama:

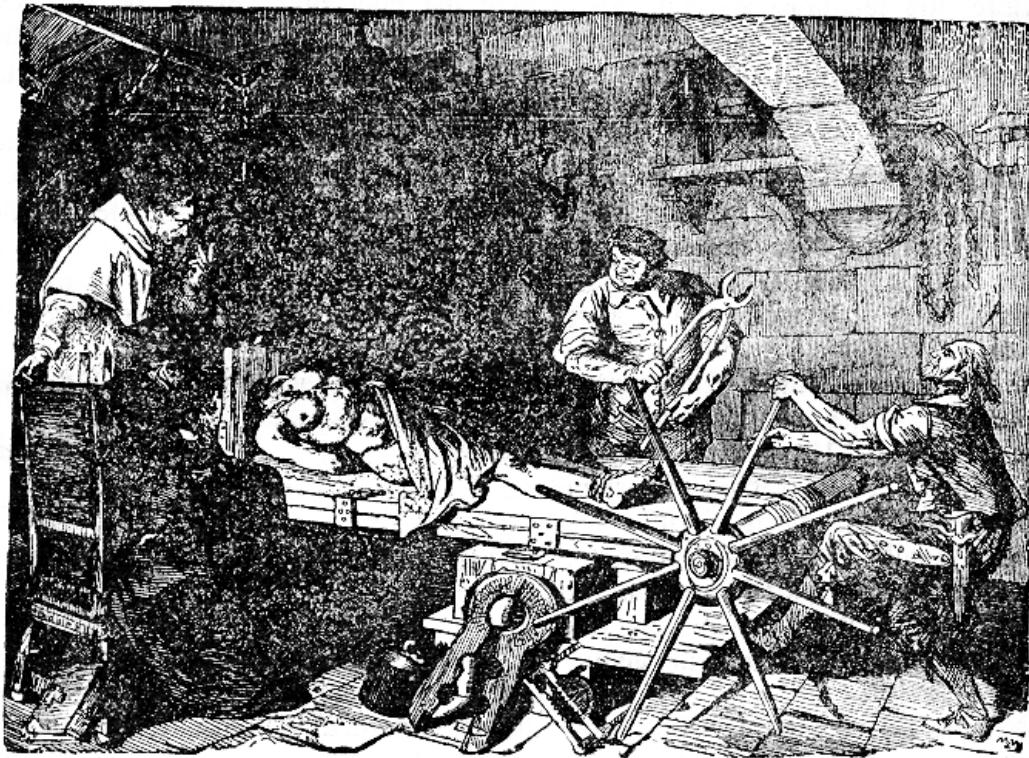
„Kui mina 1809 aastal Madridis olin, siis juhiti minu tähelepänu iseäranis ketserikohtute asutuse pääle. Napoleon oli juba 4 detf. 1808 a. käsikirja wäljaannud et igal pool ketserikohtute majad saaks ära häwitatud, kuhu tema wõidurikka mõõga wõim oli ulatanud... Pääle ägeda wõitluse tungisid sõjawäed ketserikohtu asutustesse... Kuid mis sugune waatepilt awanes jääl meie silmade ees! Kuudas küll oli meie õnnistegija halastuserikas ewangelium nende

meeste poolt, kes ennast selle efitajateks nime-
 taksid, teotatud saanud! Need keldrid olid üksi-
 kud kongid kus õnnetuid õhwruid nii kaua kinni
 peeti kui furd surm neid nende waewajate käest
 wabastas. Surnukehasid peeti säääl sees kuni
 nende äramädanemiseni ja siis asetati jenna
 jälle uued isikud asemele. Selleks et furnute
 halb hais ketseri-kohtunikke ei tülitaks, olid õhu
 puhastuse abinõud sisse seatud. Meis kongides,
 leidsime arwamata palju neid, kes alles hilja
 aegu oli surnud; kuid mõnedes nendest olid ai-
 nuld skelettid (furnute luukered) aheldatud raud
 kettidega seina külge. Mõnes kongis leidsime
 aga elawaid õhwruid, igast sugust ja igas wanu-
 ses, alates tütarlastest ja noortest meestest ning
 lõpetades seitskümne aastaste raukadega, kes
 kõik sündimise jarnaselt alasti olid . . . Kui

meie kõik keldrite wangid wabastanud siis uurii-
 sine ka pahemal pool olewat keldrite kogu-
 ruumi. Siit leidsime meie kõiksuguseid piina-
 riistu, mis aga inimesed ja kurjad waimud
 wõiwad wälja mõelda.

Seda kõike nähes ei jõudnud sõdurid enam
 oma wiha tagasi hoida . . . Meie ei püüdnud
 seda tagasi hoida. Memad alustasid omakord
 piinamistega alates pühadest isadest . . .

Minu waatafin niikaua päält kui neli mit-
 mesugust piinamise wõtet tarwitati ja pöörasin
 siis ennast seft kolelast waatepildist eemale, mis
 niikaua kestis, kui wiimane elaw olemus sellest
 pörgu eesõuest häwitatud oli. Riipea kui need
 õnnetumad õhwruid, keda meie ketserite-kohtute
 wangikongidest olime wabastanud, ilma hädaohuta
 päewa walguje juure olime talutanud (teade, et

Zukwitszion.

juure] hull wangisid olla elusalt ära peastetud, oli
 juba ümbruses laiali lagunenud) nähti igalt poolt
 neid juure ruttama, kes kaua olid lahutatud
 olnud, oma armjatest. Memad tulid selleks, et
 teada saada, kas weel lootust on neid elus leida. —

Oh, mis sugune jälle nägemine see oli!

Umber 100 isikut, kes olid aastate wiisi
 neis õudsetes kongides äganud, said nüüd selts-
 konnale tagasi kingitud; mitmed leidsid siit tütre ja
 sääält poja, siit õe ja sääält wenna. Mõni wa-
 bastatuist ei leidnud aga omale sõpra. Seda
 etendust on wõimata kirjeldada! Et ma kõige
 selle koleduje tunnustaja olin olnud, siis tahtsin
 ma oma alustatud tööd lõpule wiia, läksin
 Madrid'i wõtsin sääält hulga püssirohtu mis ma
 ketseri-kohtu ssemises ruumides kui ka maaalus-

tes keldrites jellekohaselt ära paigutasin ja põle-
 masüütamiseks korda seatsin. Duhanded päält-
 waatajad nägid, kui meie lõhkeainete süütenõõrid
 põlema süütasime. Wüürid ja hiigla ehituse
 kõrge torn ühes hoonetega lendasid rujukena
 õhku. Madridi ketseri-kohtute asutust ei olnud
 enam! — Kii palju wäeülesma Lumanuski kir-
 jeldusest. Kuid kas jarnasid ketserite-kohtuid
 ainult üks aimus on olnud?

Ei, meie teame, ett kõik paawstlike wõimu
 all olewad maad on nende asupaigad olnud.
 Miljonid ja jälle miljonid on kirjeldatud ruumi-
 des ja tingimistel pidanud hinge heitma. Kuid
 mispärast?

Witte kiritegude pärast waid jumalakartuse
 ja piibli tõe eest, püüdes ainult seda tõha, mis

piibel õpetab, põlates see juures paawstlike suu- sõna õpetusi, kannatafid need ilma süüta ohwrid neid raskusi. Ja seda kõik tehti selle nimel kes ütles: „Ja kui keegi minu sõnu kuuleb ning ei usu mitte, selle peale ei mõista mina mitte ko- hut; sest mina ei ole tulnud maailma peale ko- hut mõistma waid maailma õndsaks tegema.“ Joh. 12, 47.

Ei ole ime kui püha kiri paawstliku taga- küsimise kohta ütleb: „Ja kui need päewad ei saaks lühendatud, siis ei peajeks iial ei üksti liha; aga nende pärast, kes on ära walitsetud lühendatakse need päewad.“ Matt. 24, 22.

Enne seda oli Jumal juba oma töötatud abi saanud Luteruse usupuhastuse töö läbi, mis paawsti töö õige iseloomu walge ette tõi ja nii mõnedki maad paawsti ifte alt wabastas ja nõnda oma ustawatele „arawalitsetutele“ waba- duse kinkis. Küüd siis waatame Kristuse üteldud aja märkidest pikemalt, mis pidid tulema „warsti — pärast seda wiletsuse aega.“

Päikese pimedaks muutmise.

Keg millal päikene ei walgustanud oli, 19 mail 1780. Kuulus täheteadlane Herschel ütleb selle kohta: „Pime päew Põhja Ameerikas oli niisugune imelik looduse nähtus, millest alati humituselga loetakse, mida aga mõttetarkus mitte seletada ei mõista.“ Websteri Inglis sõnaraa- matu liha, väljaantud 1869, ütleb selle kohta: „Selle looduse nähtuse tõsised põhjused on tundu- mata.“ Dr. Neis ütleb: „19 mail 1780 oli termes põhja-hommiku pooltes Põhja Ameerika Ühisriikide osas imelik pime päew. Kõik, kes seda näinud, nimetawad seda üleloomulijeks, arusaamata looduse nähtuseks; päikesewarjutamine ei wõinud see olla, sest et siis peaaegu täis kuu aeg oli; pilwes taewas ei olnud ka selle põhju- seks, sest taewa laotus oli nii selge et tähed hiilgasid. Kuid siiski tuli hommiku kella üheksa ajal pimedus ja kestis õhtuni nõnda et töö seisma pandi, majad tuledega walgustatud said ja kõik kariloomad puhkama heitsid; ehk küll kõik see aeg päikest näha wõis oli ometi tema walgustamise jõud kadunud.“

Märgid kuu ja tähtede küljes.

Osea läbi kuulutas Jumal seda, mis Kris- tus tõendas ja nimelt: „Päike peab pimedaks ja kuu werekts muudetama, enne kui tuleb Je- howa päew mis suur on ja tuleb karta.“ Ka kuu juures sündis see, mis püha kiri oli ette kuulutanud. Stones ütleb oma raamatus „History of Beverly“: „1780 a. 19 maile järgnew õõ oli nii kottpine, et isegi hobused pimeduse pärast tallidest wälja ei tulnud, kui neid wälja tuua taheti.“ Wilo Bostwick, kes seda ise näinud, kirjutab: „Minu isa ja ema,

kes usklikud olid, mõtlesid wiimse päewa käes olewat. Nemad olid walwel õõ läbi, kunni wiimaks pimedus lahtus; täiskuu paistis aga punase werelombina.“

Järgmine meie Õnnistegijast ettekuulutatud sündmus taewakehade küljes pidi olema tähtede jadu. Ka Ilmutamise 6, 13 on sellest kirjutud. „Ja taewa tähed langevad maa peale otsegu wiigipuu oma küpsmata marjad maha ajab, kui teda kangeft tuulest kõigutatakse.“

Selle täidemineku kohta kirjutab täheteadlane Olmstead: „Need kellel õnn oli hommikul 13 now. 1833 lendawate tähtede näitemängu waa- data, nägid küll kõigesuurewiiisilisemat taewalikku nähtust, misugust maailma alguseft jaadif, ehk niikaua kui ajaloolikud teated olemas, keegi pole näinud... See tähtede jadu oli suurel waa- tepiiril taewalaotuses. Teda nähti keft Atland- merd ida pool kuni Waijse mereni lääne pool; Lõuna Ameerika põhjarannalt kunni Brit timaai deni põhja pool igal pool oli see näitemäng peaaegu ühefugune.“

Meist lühidatest wäljawõtetest näeme, kuidas piibli ettekuulutused erapooletute ajalooteadetega kokkukõlas on ja kuidas wiimased esimeste tõe- likkust kinnitawad.

Nii kuidas Kristuse surma juures imetähed looduses ja taewakehade juures sündisid (Matt. 27, 51 ja Luka 23, 45) nõnda on olnud ja saab olema „ennegu tuleb Jehowa päew, mis suur on ja tuleb karta.“ Joel 3, 4. Järgneb.

„Kõik jääb nõnda kui alguseft on olnud.“

2. Petr. 3, 4.

Piibel sisaldab eneses mitmesuguseid inimese elusse puutuwait tähtsaid õpetusi ja annab ka inimese jäädawa tulewiku kohta, mis pime ja jalapärane, ainsama õige seletuse. Temas leiame aga ka weel teateid terve inimesesoo ja meie maakera jaatuse kohta; selle plaanisi, kelle käsu pääle kõik nähtaw ja nägemata lord esile ilmud ja kelle wägi weel täna kõik looduse oma mää- ratud piirides peab. Teateid kõiklde asjade alguse kohta leiame piiblist, mille tõelikkust weel täna kõik elu ja loodus kinnitab, mida juba minewiku kuulus teaduse- ja usumees Paulus tundis, üteldes: „Sest tema nägemata asju, niihästi tema igawest wäge, kui jumaliku ole- mist näikse maailma loomisest kui neid tähele pannaakse tegudest, nõnda et nemad ei wõi endid wabandada.“ Rom. 1, 20.

Looja annab meile aga ka teada omas sõ- nas et „kõik loom (loodus) ühtlasi ägab ja ühtlasi suures waewas on,“ (Rom. 8, 22) „ja ei mitte hea meelega, waid selle pärast, kes teda

on fenna alla heitnud." Inimene, see looduse kuningas (1. Moos. 1, 28) kaotas oma wabaduse sõnakuulmatuse läbi ja sai seega ise julaseks ja jaatis ka oma alamad õnnetuse sisse. Sõnakuulmata olek oli kord alguse saanud ja "mis keegi küllwab, seda tema ka lõikab." "Õigus tõstab rahwa kõrgeks; aga patt, (sõnakuulmata olek) on rahwale tagedaks asjaks (algkeeles ja teistes ümberp. ärarikkujaks)."

Sellest hoolimata töötab Jumal inimesele oma sõnas et tema algpilaan muutmataks jääb ja inimese sõnakuulmatusest ja selle tagajärjest hoolimata "sinu juure peab saama ja tulema endine walitsus..." Mita 4, 8.

Enne aga kui seda teostada, peab Jumal kõik oma käsu wastase oleku, mis patt on 1. Joan 3, 4 ja selle tagajärjed ära kaotama, "maa ja teod, mis seal sees on, peawad ära põlema," ühes aga ka need, kelle juures pahad teod leitakse. "Nemad lähewad hukka aga sina jääb seisma ja kõik need saawad wanaks kui kuub ja ja mõtad neid muuta nõnda kui riide ja nemad saawad muudetud." "Lapsed ja oma waimu wälja, siis luuakse neid ja sina teed maanäu uues." Laul 102, 27; 104, 30.

Seda kindlat tõde õpetab meile nii Wana kui Uus seadus kõiges oma täiuses. Kristus seletas oma tähendamise sõna järgmiselt: "Aga põld on maailm, hea seeme on kuningriigi lapsed; aga umbrohi on tigea lapsed. Waenlane kes seda küllwab on kurat; aga leikus on maailma lõpetus; leikajad on inglid. Otskui nüüd umbrohi kogutakse ja tulega ärapõletakse, nõnda peab see ka seefinatse maailma aja lõpetusel olema."

Inimese poeg läkitab omad inglid ja nemad peawad koguma kõik puhadused tema kuningriigi seest, ja neid, kes teewad käsu wastu; ja peawad neid tulise ahju heitma..." Matt. 13, 38—42.

"Ja siis peab inimese Poja täht taewas uahutama ja siis peab hulguma kõik inimese sugu maa peal ja peawad nägema inimese Poja tulewat taewa pilwete peal suure wäe ja auga. Ja tema läkitab oma inglid juure pafuna healega, ja nemad peawad kokku koguma tema ärawalitsetud neljast tuulest, teisest taewa otsast teise." Matt. 24, 30. 31.

Alates wana aja ujumeestest ja lõpetades praeguse Adwent rahwaga on see alati üks usklikude lootuse oja olnud, põhjendatud Jumala töotuste pääle. "Aga neile on ka ettekuulutanud Enok, kes seitsmes Adamast ja ütelnud: Waata, Jesand tuleb mitme tuhanda pühaga kohut pidama kõikide peale." "Ja otsegu inimestele on seatud üks kord surra, aga pärast seda kohus; nõnda on Kristus üks kord ohwerdatud mitme pattusid ära wõtma; teist kord peab teda patuta nähtama neist, kes teda ootawad õnnistujeks." Ebr.

9, 27. 28. Jumala sõna õpetab aga ka et ootajad ei pea mitte häbisje jääma. "Siis ütleswad nemad sel päewal: Waata see on meie Jumal, keda meie oleme wotanud ja tema peastab meid; see on Jehowa keda meie oleme ootanud, olgem wäga rõõmsad ja rõõmustagem tema ärapeastmise pärast." Jes. 25, 9.

Kui meie aga praeguse kristliku maailma mõtet selle kohta tähele paneme, siis leiame nende seast palju, kes nii mõndagi piibli õpetuse osa hindawad, sääl juures aga Kristuse tulekut, maailma lõppu ja piiblis sellekohaseid ülesantud märkisiid tühjaks muinaslooks peawad; rahwast aga, kes inimesejuo ja elutingimiste paranemise asemel kõdunemist ja täielist häwitust usub ja jutlustab, peetakse lapsikuks, weel enam, ijegi mõistuse poolt puudilikuks ja nende oja on paremal korral kaastundmus, enamatel juhtumistel aga awalik pilge ja naer.

Rahwajuo häwinemise ja maailma elutingimiste halwenemise kui ka maailma lõpu mõtte kohta hüüb kaugelt suurem oja rahwast sõnu, mis Jumala Waim Petrusse läbi lasi ettekuulutada ja nimelt: "Kõik jääb wagu algusest olnud!" Ara rahwa pimestamise õpetustega mis edu asemel tagurpidiminekut ja parema põlwe asemel häwitust ette kuulutab. Meie tahame ise olla, selle sõna täies mõttes, oma õnne sepad. Oma maapäälse Paradiisi teostamist on nemad alustanud "Meie Issa" palwe ümbermuutmisega, mis hiljuti kõigi maade ajalehtedes awaldati ja mis on järgmine:

"Wennad, meie oleme inimesed maapääl. — Meie wendlusmini olgu meie hüüdsõna. — Oma wendlusriigi ehitame meie üles. — Igale ühele saagu tema igapäine leib. — Kõigiga lepime meie kokku, kes tahawad meid mõista. — Ükski ärgu saagu enam kuusatusse sisse. — Waid kõikid peastame meie ära kurjast. — Seft meie wõimuses on õnnerikas tulewik."

Sellega tahetakse öelda et inimese käes on piiramata wõimus elutingimist parandada, rahwapõlwe eluiga pikendada ja elu nõnda juhtida et kõik järjekindlalt paremuse poole sammub ja inimesed üliinimesteks wäljaarenewad. Minewikus olla harimatus rahwa elu õnnetumaks teinud ja tema edenemist takistanud nii kehalselt kui moraalselt ja waimliselt. Nüüd aga tulla kõigele teine lehekülg.

Meie ei taha minewiku rumaluse ja wägivalia aega salata ega ka hariduse ja teaduse teeneid mitte wähenada, waid tõendame et see tõeste inimesele kasulik on, mis teaduseks ja hariduseks hüütakse; kuid ainult sel juhtumisel kui seda haridust ja teadust saab otstarbekohaselt tarwitatud. Meie palume igat kaine mõttewõimega inimest järellaaluda kas jõuab praeguse aja teadus ja haridus maailma elu soowitawale

kõrgusele wiia ja kui palju on juba sellest teostatud, mis meile tulevase kordamineku kindlustuseks oleks. Kui palju on juutnud teadus ja haridus nende õitse ajal inimesi moraalselt kõrgemale järjele tõsta samuti ka inimese terwilist ala parandada ehk vähemast tasakaalus hoida? „Läbielamine teeb targaks,“ ütleb wanadõna ja kindel on, et minewikku rahwaste elu järeltulewa poole hääks õpetuseks on.

Järgnewalt tahaksime tähele panna mõnda elu- ja tegewuse ala wõrreldes minewikku ja praegust aega, et õhusele jõuda kas on jäänud kõik nõnda, nagu algusest on lounud ja kui meie muutusi leiame, siis oleme tähelepanelikud ja waatame kas need muutused kaldunud paremuse või pahemuse poole.

1. Poliitika alal. Wendlus ja üksmeel on alati rahwaste ideaal olnud; kuid iseäraline tung selle teostamiseks paistab praeguse rahwa põlwe juures. Peab tõeste tunnistama et üksikud isikud iseennast ärasalgawalt selleks tegewad on olnud ja oma eesmärgist ülesõhutatud, paistab see nii mõnelgi homse päewa teostada olevat. Üleüldine rahwuswaheline tung on kõik mis võimalik selleks teha, et ometi kord see hirmus rahwa elu rikkuja — sõda kõige oma rääkimata koledustega — jaaks kõrwaldatud. Igal pool kuuleme waimustatud mõtteawaldusi: kannatame weel niiduse raske aja rahuga, mis koleda sõja järelsus; pea korraldaks kõik rahwuswahelised tüliküsimused kaine meele ja wendlikkusega; ainult endised harimata metsikud sõdisid, haritlased saawad ilma sõjata läbi. Peagi jõuame jõowitud sibile. Mii mõnigi hall pää on nende ridade kirjutajaga kõneledes rõõmu pisaraid nutnud, et temal weel eesõigus on pääle pikka piina- ja ülekohtu aega koitma näha paremat tulewikku, õigust ja palju muud — „kus mets ja maa on meie päralt.“ Ja lõpetks awaldab kahetsust et tema elupäewad enne lõpule jõuawad kui see Paradiisi elu siin maapääl maksma hakkab. Jumala sõna ja selle walgel maailma saatust niisama aga ka elutõsidust põhjalikult tähele paneja ei lasse ennast niisugustest õhulõssidest meelitada. Tema teab, et Jumala sõna ütleb: „Pidage nõu, ja see mingu tühjaks . . .“ Jes. 8, 10. Ja rahu lootuse täidemineku wastastast ütleb prohwet: „Waata nende tugewad mehed kiskendawad õues, r a h u k ä s u d n u t a w a d k i b e d a s t e.“ Jes. 33, 7. Ja kui meie maai ma rahwaste meeleolu terajemalt tähele panemel, siis paistab meile silma küll kõik muid, kuid mitte rahu. Isegi poisikeste salgad koonduwad hiiüdsõna all: „Ole walnis.“

See kõik tunnistab et haridus ja teadus jõuetu on olnud ja selleks jääb, et rahu riiki maapääle üles seada; küll aitab ta aga selleks kaasa, et inimese sugu uuemaaja leidustega jõud-

samalt häwitada ja teega elu siin maapääl ärarääkimata koledaks teha. Olid sõjad ju ka minewikus; kuid kaugelkfi mitte nii suure ulatusega maapiinal, nii rohke arwulised ega werised, kui see praegu on. Mii siis näeme et maailm on selles muutnud, kuid kahjuks mitte paremuse, mitte wendluse ja õiguse poole, waid ilusatest sõnadest hoolimata, haritud metsikuse poole.

2. Rahwa terwislikel alal. Kui meie piiblikka teateid loeme, minewikku rahwapõlwe teerwise ja eluea kohta, siis sunnib see meid kõiki imestama, mõnda aga koguni jeda wõimataks pidama. Waatame aga meile lähemaid esivanemate põlwi, siis näeme, et nemad meie põlwe rahwast oma terwisega kaugel ees olid; iseäranis aga weel ees praegustest haritud rahwastest. Praegu käesolewate andmete järele on kõigewanem inimene John Smith elab praegu Ameerikas, kes on sündinud 1789 aastal, teega siis 132 a. wana. Niisuguse wanadusega isikuid ei leia meie kahjuks mitte haritud? kultuurrahwaste seas, waid ikka ennemine looduse laste hulgast. Ka ülewal nimetatud isik on punanahaline indiaanlane, Chippewa suguharu päälis; sellega on siis temal kõik uuema aja arstiteaduse imeteod — mis pääle praegune maailm uhke ja millest nad rahwasoo parandust ootawad — tundmata ja kasutamata. Ka meie esivanematel puudus igasugune praeguse aja teadus, ühes sellega aga ka arstiteadus; ainsamad abimehed olid nõiab ja „soolapuhujad,“ kelle tegewuse all rahwa terwis paranemise asemel kannatama pidi. Ka ei olnud nende elutingimised kerged. On ju meie wanematele tutaw kõnekäane „haganane leib ja hapud silgud“ ja „lapsed taja tulega, leiwad lahti lina pääl,“ ka meil kõigil meeles. Kuid kõigist neist pimeduse aegade raskustest hoolimata, olid nad kaugel tugewamad, kui meie aja rahwas.

Küll püüab meieaja arstiteadus inimesesoo hääks kõik teha, mis iial võimalik; kuid tahes wõi tahtmata, peab ta oma jõuetust, inimesesoo terwislikele pahedele piiri panna, elu tõelikkuse sunnil sissenägema ja ülestunnistama.

Ainsaks mõjuwaks abinõuks olla weel seadus, mis lubab ainult täiesti terwetele isikutele abielusse astuda; teised pidada kõik üksilduseluse kõdunemisele määratama, sest neid terweks teha olla wõimata. Kurb teade, kuid tõde ja näitab ka rahwa terwislikel alal, et ei jää kõik muutmata, waid muutub ja mitte paremuse waid pahemuse poole.

3. Rahwa kõlbluse alal. Lugeses rahwa kõlblise elusse puutuwaid andmeid piiblist, kui ka teistest ajaloolistest teaduse hallikatatest, leiame et ka sellel alal on olnud alati kõrwalaladumisi õigest teelt, kuigi see ainult mõne üksiku juures juhtus. Kui meie aga oma aja seisuforda selles alal tähele paneme, siis saame pildi, mis igat kaint meelt hirmuga täidab. Juba hari-

liku sureliku südan — kes ainult üffikuid juhtumisi kuulab ehk loeb — täitab õudne tunne kurtööde üle, mis leida ajalehe weergudel, kus võimata kõigile nime leida. Alles hiljuti oli teade ajalehes juhtumise üle, kuidas keegi ise oma elu lõpetanud. See olnud aga nii kole ja kõlbluse vastane, et ajaleht ei toonud selle surma juhtumise teostamise käiku, vaid lõpetas teate märkusega, et sünnimus olla nii kole ja kõlbluse vastane, et seda võimata ajalehe weergudel avaldada. Kui meie aga sellekohaste ametiasutuste esitajate kogumuljet kuuleme, kelle hooletaks kõigi jarnaste asjade korraldamine; veel enam, selgema pildi selle kohta saame teaduse meestelt, kes eriti selle küsimuse ja pahade nurimisega ja arvustiku kokkuseadmisega ametis ja kelle kätte koondatud kõik sellekohased andmed. Need mehed vaatavad, seda küsimust käsitades, tumedalt tulevikku. Nende ühine teadaanne on tihti sellekohases kirjanduses: „Ujalugu ei tunne niisugust üleüldist kõlblist langemist, nagu see meie päivil igal pool avalikult maad võtmas ja mis kipub hävitama kõike rahvasugu.“

Soodoma rahva koledused, mis kirjeldatud 1. Moos. 19 p. on üleüldiseks saanud. Abielust on avalik häbielu saanud. Arvustik näitab, et on kultuur-maid, kus iga 1000 abielust 612 lahutud said. Waba abielu on üleüldiselt terwitatud. Meie ei usu et „seaduslik laulatus“ kedagi aujalt elama paneb; seda on tarwis ainult wälise korra pärast. Piibel ei õpeta meiele mingisuguseid laulatuse kombeid selle elu kohta, pääle palwe ja selle ettevõtte alustamise Jumala nimel.

Uga praegune olek näitab et inimesed on kaotanud oma südamis igasuguse jumaliku armastuse, aujuse ja õiguse tunde, kristliku kõlbluse aluse ja kalduvad alamale astmele kui loomaade riigi elanikud, kes loomu sunnil kõblimast elavad. Kui meie selle artikli algmõtte kohaselt küsime: „Kas on ka kõblisiss asjus nõnda jäänud, kui see alguses oli? Kuidas Jumal seda alguses seadnud? Lugege 1. Moos. 2, 21—24 ja Matt. 19, 3—6. Meie peame avalikkude tõelude sunnil ütleva et kõik on muutunud, aga kahjuks mitte paremuse waid pahemuse poole. See paljudõotaw kristlik? kultuur on rahwale „kala asemel mao“ ja „leiva asemel kiwi“ annud. Ja kui meie jarnast seisuforda maailmas näeme, mis peame sellest mõistma? Seda, et maailma Soodoma ja Komorra saatus ootab: „Ja on Soodoma ja Komorra rahwa linnad tuhaks teinud . . . ja neid hirmu täheks pannud neile, kes tulewal ajal Jumalat ei wõta karta.“ Ja seda muu seas sellepärast, et „üleannetu rahwas meelegaigust tegi oma kiimalise eluga.“ 2. Peetr. 2, 6. 7.

Nõnda ümberwaadates kõigil teistel elualadel, leiame igal pool pildi mis päewaselgelt

tõendab, et kõik inimesesugu ja tema ettevõtted, juurest tarkusest ja haridusest hoolimata, pahemise asemel pahemuse poole kalduvad, edu asemel tagurpidi lähewad ja kainete, mõtlejate meeste päädes, kes ei ole endid weel mitte awaimust täielikult mürgitada lastnud — tõusewad üles kohutawad tulewiku waated, mille lahendamiseks aga ükski mõjuwat abindu ei ole leidnud.

Mis on nende asjade wiimane lõpp ja kuidas seisuforda parandada?

Järgneb.

Kõigesuurem sündmus on Kristuse jälletulemine.

Piibel sisaldab kahesuguseid prohwetikuulusi. Üks osa kirjeldab Messiasit tema alandlikuses, teine Kristust kui kuningat au sees.

Juda rahwas jätsid esimeste prohwetikuuluste sisse tähelepanemata ja ootasid teda kui tulewat kuninglikus au sees. Et nemad prohwetikuulustusi täieste ei mõistnud, siis ei tunnud nemad ka inimeseks saanud Lunastajat ja põlgasid teda ära.

Sellejäreldujel põlati ka neid endid ära ja pillati üle maa laiali. Selles seisukorras on nemad juba ligi 19 aastajada olnud ja on praegugi weel ja seda Jumala sõna ettekulustuse alusel (5 Moos. 28, 25. 37) mis meile weel kord Jumala sõna kindlat alust tõendab. Nii tõeste, kui Kristus on tulnud esimene kord, saab tema ka teist korda tulema. Ebr. 9, 28. Wanad ühijad, prohwetid, apostlid, inglid ja Kristus ise, kõik õpetawad meile seda. Kui siin maa kera pääl ükski sündmus on tähtis olnud, siis oli see weeputus; Kristuse tulemine saab aga palju tähtsam olema. Ehk weeputus küll üleilmne oli, puutus see siiski ainult üht rahwapõlwe. Kristuse teine tulek sisaldab eneses kõikide aegade Jumalalaste wabastuse kui ka Jumala wastaste nuhtluse; sellega ühes tuleb ka armu aja lõpp. Ei ole kahtlust selle kohta, et Kristus siin kord on elanud. Niisama kindel on ka, et tema on surunud meie pattude eest, maha maetud ja kolmandamal päewal ülestõusnud. See Jeesus, kes on wõitnud hana wõimuse, on ka wõidurikkalt taewa läinud; selle sündmuse juures tõendasid inglid et seesamane Jeesus saab tagasi tulema. Mitte tema Waim ei tule tagasi; waid seesama äraseletatud ihuga Jeesus. Nagu tema esimene tulemine nähtaw oli nii saab ka tema teine tulemine olema nähtaw. Kuid tema esimesel tulekul ilmus Jeesus waeuses ja alanduses. Nõnda ei saa see tema

teisel tulekul mitte olema; Siis tuleb tema au sees ja kõik pühad inglid temaga. Tema tuleku eesmärk on „igaihe kätte tasuda nõnda kui tema tegu on.“

See päev on siis palga maksmise päev. Kui see lõpuarve aeg ka mõne meelest on kaua oodatud ja viibimaks loetud, kuid ta tuleb kindlasti ja saab olema punktipealne. Nende, kes Issandas on surinud, saab, siis igavene elu osaks. Lute, äraseletatud ihudega tõusevad nad siis ülesse ja lähewad igawesesse kodusse. Kõik Jumala lapsed, kes kunni Kristuse tulekuni elasid, jaawad siis muudetud, ilma surma maitsemata ja kõik üheskoos listatse „Issanda wastu taewa poole.“ 1. Tess. 4, 15—17.

Siis kuuwatab Jumal kõik filmapijarad oma rahwa filmist ja tema rahwas pärib tumestamata jäädama õnnelikkuse.

Sell ajal, kui kõikide tõsiste Kristuse järelkäiate kurbtus röömuks muudetakse, algab jumalakartmatade hädaldamise aeg selle häda pärast, mis on tulemas nende pääle.

Oma ahastuses pööravad nad kaljude ja mägede poole, lootes jäält warju leida maailma üle kohtumõistja eest. Ilm. 6, 15—17. Aga see kõik on tagajärjeta; ei ole põgenemise wõimalust, waid iga üks saab oma tegude järele. Siis wast tunnewad inimesed, kuidas nad pakutud armuaja- ja kutse põlgamisega on omale wabatahtlikult kahju teinud.

Kui Jumala Poeg, Kristus, siin maa pääl elas, siis wiidi teda inimliste wõimude poolt kohtu ette; Tema tagajitulekul peawad kõik tema kohtujärje ette ilmuma. Siis pandi temale kibuwitja kroon pähe; tagajitulekul ehil tema päät aukroon.

Esimesel korral anti tema kätte pilliroo kepp; tagajitulekul on temal käes kuninglik walitusköpp, et sellega rahwaste üle walitjeda.

Esimest korda tuli Kristus selleks, et patuste eest kannatada: teist korda tuleb tema selleks, et oma rahwast jäädawasse kodusse wiia. Hoolimata neist märkidest, mis sel ajal Kristuse lihasse tulekut pidid teada andma, uskusid jeda ainult mõningad inimesed. Niisama saab see ka olema tema teisel tulekul. Ütskõik, kui selged ka igal ajal aegade märgid on olnud, ei ole nemad ometi wõinud kõike rahwast ära peasta.

Jerusaleml ja Babel häwitati ära, Soodom ja Gomorra sai tules otja ja weeputuse eelne rahwas said wee läbi hukka. Suured rahwaste hulgad olid uskmata meele kiitketez, elasid julgeste patu sees edasi, ja lõpeks said oma tegude kohase saatusse osaliseks; aga wäikene hulk usklikka pani sellekohaseid hoiatusi tähele, walmistas ennast selle wastu ja sai ärapäästetud. Meie aeg on tõsine ja tähtis. Mii poliitilises kui ka usulises ilmas on ammugi märgid ilmunud, mis walju häälega kuulutawad et Issanda tulek ligi ja otje ukse ees on. Taewa laotus, maa ja meri, kõik kuulutawad sedasama.

Kõige selle seas on weel igal pool kuulda wahimeeste hüüdu, kes maailmale kuulutawad: „Waata, sinu kuningas tuleb! Minge wälja tema wastu!“ Müüd ei ole enam aega kahtlemiseks waid: „otjustawalt maailmast lahti ja ühendada Kristusega!“ Kristus ütleb: „Kes ei ole minu poolt, see on minu wastu ja kes minuga ei kogu, see pillab ära.“ J. E.

Kuidas Kristus ilmub.

Wäga tähtis on täpikäält teada, mill wiisil Kristuse teine tulemine saab olema.

✠ Kristuse teine tulemine saab oleme isiklik ja kõigile nähtaw. Seda tõendawad kõik sellekohast mõtet käsitawad raamatud piiblis. Jumala poeg tähendas ise, rääkides oma jüngrite wastu sellest rahwapõlwest, kes tema tuleku märka päikesese, kuu ja tähtede küljes saada nägema, oma isikliku ja nähtawa tuleku pääle weldes: „... ja peawad nägema inimese Poja tulewat taewa pilwete peal suure wäe ja auuga.“ Matt. 24, 30. Tema taewaminekul andsid inglid kõigeisgemaid ja otjustawamaid seletusi tema isikliku ja nähtawa tulemise kohta. Kui Kristus taewa wõdeti, siis waatasid jüngrid temale suure igatusesega järele. Ja kui üks pilwe teda nende sil-

made eest ära wõttis „waata siis seisid nende juures kaks meest walgeis riidis, kes ka ütlesid: Kalelia maa mehed, mis teie seisate ja waatate üles taewasse? Seesinane Jeesus, kes teist on üles wõdetud taewasse, see peab tulema seltsamal kombel kui teie teda olete näinud taewasse ära mineemat.“ Ap. t. 1, 10. 11. Opetus Kristuse isiklikust nähtawast ilmumisest põhjeneb siin kahwalges riides ingli ütelse pääl, et teesama Jeesus saab tagasi tulema ja weel seltsamal kombel, kui teda üleswõdeti. Nende tõendawate sõnadega kofkudõlas on ka Kristuse enese tõendus, awaldatud tema Waimu läbi Joannesele Patmoje saarel: „Waata, tema tuleb pilwetega ja kõik sil-

mad peavad teda nägema." Paulus tõendab Kristuse isiklikult tulekut sõnadega, mida võimata teistele mõista: „Sest Issand ise tahab taevast maha tulla taevast sõjakäändamise, peaingli hääle ja Jumala pööratuna ja kes Kristuse sees on surunud, need peavad üles tõusma esmalt. Pärast peab meid, kes meie elame ja üle jääme, ühtlasi nendega pilweteeses ristama

Kristus tuleb seljamaal nähtaval kombel, kui teda üles võeti taeva.

Issanda vastu taeva poole; ja nõnda peame meie kõik Issandaga olema." 1. Tess. 4, 16. 17.

Kristuse isikliku ilmumise teletakse aga inimestest väga mitmel viisil, millel aga pühast

kirjas alust ei leidu. Mõned õpetavad et Kristuse tulek täide minna iga isiku surma juures. See ei ole aga mitte üksi selgete piibli tõdede teiste pööramine, vaid isegi kõne teaduste tei-

sendamine. Ainult üks ainjam tulemine saab olema, kuna aga eelpool öeldud seletus nii mitut Kristuse tulekut tõendab, kui surma juhtumisi on. Kristuse jüngrid ei uskunud seda mitte, et surm nende Dnnistegija tulekut tähendas.

Teiste seletuse järele pidada Kristuse tulek täideminema patustpöörmise juures. Siis saaks aga ka jälle nii mitu Kristuse tulekut olema, kui patust pöörmissi on.

Edasi on tõendajaid et püha Waimu wälja walamine ja awalikuks saamine olla Kristuse teine tulemine. Sellepärast räägitakse ka pea üleüldiselt waimliselt Kristuse tulekust, mis iga uskliku pühast Waimust osasaamise läbi täide minna. Püha kiri räägib aga meile ühest ain-
fasi Kristuse jälletulemisest.

Normoonlased loodavad et Kristuse riigi ilmumine nende, nõndanimetatud „Wiimase aja pühade,“ koosolekutes täide minna. Ja spiritistlaste hulka ühendab usk, et Kristuse tulek minna täide spiritistlike imetegude ja ilmutamiste läbi.

Samal wiisil tõendawad aga ka kristliku teaduse ehitajad, et Kristuse tulemine saada awalikuks nende õpetuse laialilaotamises.

Kristus ütleb aga oma prohwetlikus jutluses (Matt. 24 ja 25), mille all terve kristlik aja-järk kokkuwõetakse, pääle selle kui tema oli rääkinud koguduse kannatamisest paawstliku wõimu all, meie aja kohta: „Kui siis keegi teie vastu ütleb: Waata, siin on Kristus, ehk seal, ärge uskuge mitte. Sest wale Kristused ja waleprohwetid saawad ülestõusma ja suuri imetegusi tegema, et nemad saaksid ehitada ka neid, kes ärawalitsetud on, (kui jee wõiks siindida). Matt. 24, 23. 24. Sõna „siis“ tähendab aega, kui hiiütakse: „Waata siin on Kristus ja seal on Kristus.“ Siin kirjeldab Kristus wiimase aja waimlisi eesimisi, mis praegu meie filmade ees täide lähewad. Wale Kristused tõusid üles ju wanaste enne ja pärast Kristuse esimest tulekut, et Juda rahwast nende Messia tuleku kohta wale arwamisele saata. Matt. 24, 5; samal kombel kuuleme ka praegusel ajal wale Kristuseid- ja prohwetisi ülestõusma, et inimesi eesiteele saata Kristuse teise tuleku aja ja wiisi kohta. Kui tähelepanemise wäärt selged on siin sellekohta Kristuse sõnad, mis kõit peaksid tähelepanema: „Kui siis keegi teie vastu ütleb: Waata, siin on Kristus, ehk seal, ärge uskuge mitte.“ Sgal ühel on wõimalus tõe ja wale wahel wahet tunda, sest Kristus on seda ise meile wõimaldanud öeldes: „Waata, ma olen teile seda enne ütelnud.“ Seepärast kui nemad teie vastu ütlewad: „Waata, tema on kõrwes, ärge minge mitte wälja: Waata, tema on kambrites, ärge uskuge mitte.“ Salmid

25. 26. Kui mormoonlased ütlewad: „Waata, tema on kõrwes!“ siis peame meeles Issanda manitsust: „Ärge minge mitte wälja!“ Kui aga peaksid spiritistlased ja praeguse aja kõifugused jutlustajad hiiüdma: „Waata, ta on kambrites“ — Kristuse tulemine on waimulik, kas surma juhtumisel wõi mõnel spiritismuse meediumide istangul — „ärge uskuge mitte.“

Wiksipärast ei pea seda mitte uskuma?

Wastuse leiame järgmises salmis. „Sest otsegu wälk tõuseb hommiku poolt ja paistab õhtu poole, nõnda peab ka inimese Poja tulemine olema.“ Jumal ei ole meile mitte üffi wale prohwetite tegevust tutvustanud ja meid saladuslike waimliste õpetuste eest hoiatanud, waid isegi tema Poja tulemise wälise, nähtawa wiisi lihtsate näituste ja ütelnuste läbi teada annud. Pikke walguse ilmumine, mis kõigile nähtawalt kõige taewast walgustab on kohane wõrdlus selle sündmuse ja au ettekujutamiseks, mis Kristuse tulekuga ühenduses, kui tema oma püha inglite saatel isiklikult ilmub. Kristus on selleks kõige lihtsamad ja filmapaistwamad wõrdlused wõtnud, et meile kui lihalikudele inimestele tema tuleku wiisi päewa selgeks teha. Sellepärast ujueme tema sõna enam, kui midagi muud.

Miss on tõe?

See ligi üheksateistkümmend aastat tagasi Pilatusest Kristusele ette pandud küsimus kõlab weel täna endise wiisadusega rahwa juus ja ootab lahendust. Weel enam: meie aegus on selle küsimusele iseäralist põhjust annud uju alal nii mittmeesised waated ja kalduwused mis otse pääd pööritawas arwurohkuses esinewad. Kõifuguste ilmawaadete ehitajad toetawad endid piibli pääle ja tihti kuuleme nende seas ütelnust: „Piibli abil wõib ju kõiki tõendada.“ See ei ole aga mitte õige. Ainult seeläbi, et piibli selge õpetuse juure igasuguseid inimlikka arwamisi segati, on palju ilmawaateid ja usulohkusi tekkinud, mis kõit enam wähem ükssteijega was-
tolus on.

Kas ei ole siis tõesti ühte niisugust kindlat alust, mis kõifide kristlaste ühendusaluseks wõiks olla. Jah täeste on — ja kui kõit kristlased sellest ühtlaselt kinni peaksid, siis ei oleks lahkmõtteid nende wahel. Ei wõi ju need mitmesugused lahkmõtted — mis tõendatakse kõit ühest tõe hallikast tekkinud olewat — kõit mitte tõe olla, sest tõe ei wõitle ialgi iseenele vastu. Tõe ei sisalda mitte lahkmeele.

Kes piibli, selle Jumala sõna, omale aluseks wõtub, ilma jäl midagi omast peast seletamata,

juurepanemata ehk mahajätmata, sellel on tõde käes, sest Kristus ütleb: „Sinu sõna on tõde.“ Joan. 17, 17; Alm. 22, 18. 19.

Kui täna rahvas veel piiblit usutaks siis oleks ka palju enam tõde armastajaid inimesi.

Maailmas walitsew ülekohus, pettus ja kõik muud halbtused on selle tagajärg et inimesed Jumala sõna ei usu waid hoopis halvats panewad. „Kõik püha kiri on Jumalast sisse antud ja saadab kasu õpetuseks, noomimiseks ja parandamiseks ja juhutamiseks mis õiguses on.“

Kes Jumala sõna põlgab, sel on wõimata oma elu parandada. 1. P. 13, 13; 2. Tim. 3, 16.

Paneme tähele seda tõde raamatut lähemalt. Hastings ütleb piibli kohta: „Selle raamatu kirjutajate logu on väga imekspanemise wäärt. Siin sisalduwad mõtted kuningate, würstide, luuletajate, ilmatarkade, riigimeeste ja teiste isikute poolt kes saanud Egiptuse hariduse, kes õppinud Pabeli koolides, ehk jälle Jerusalemma rabbiinereite jalge ees. Paljud neist raamatuteft on kirjutatud wangihooones, kõrbes, karjasetelkides, rohelistel murul ja wete kallastel. Kirjutajate ridades leiame kalamehi, tolliametnikka, karjaseid, metswiigipuu marjade korjajaid, rikkaid ja waeleid, jutlustajaid, sõjamehi, kohtumõistjaid ja seaduseandjaid; isikud igast seisusest ja igast klassist on esitatud selles imelises raamatus.“ Misjugune mõttejegadus oleks küll nende 66 raamatus, millest piibel koos seisab, walitseminud, kui see oleks inimestest kirjutatud saanud ilma Jumala Waimu juhatuseta! Kõik need isikud raamatud on kirjutad 1500 aasta jooksul. Ja sellepääle waatamata walitseb nendes ühejuguine Waim.

See ei wõi mitte inimeste mõttejunnitus olla; pange ainult tähele kuidas kõikide rahwajugude tähtsamad õpetlased isekeskis lahtmeeles on! Aga piibel ei sisalda mitte ükssteie wastu käiwaid mõtteid. Jumal on jelleks pruukinud inimlikka olewusi, et nende läbi oma sõna kõigile kätte saadawaks teha. Waata 2. Peetr. 1, 20. 21. Tema sõna on tõde. Paul 33, 4.

Nii kaua kui Babel waremete hunnik niisama ka Niinewe, nii kaua kui Babiloon üleilma laiale pillatud ja nende päälinn Jerusalemm paganaate walitjuse all, nii kaua kui poliitiline ilm praegust meeleolu awalda, nii kaua kui inimesed ükssteist tapawad, petawad ja wiiskawad, lahkudes ja prassides elawad, nii kaua kui mõllawad sõjad, mässjud ja wõitlus töö ning kapitali wahel — nii kaua on meil wägewaid tõenduspiibli tõsiduse ja õiguse kohta, sest piiblis on kõik need asjad ettekuulutatud. Mitte üksi seda, waid kõik see lähew tõeks meie filmade ees.

Arwustus, Jumala sõna kohta, on niisama wana kui inimestejugu maapääl. Selle algus

oli juba Paradiisis, kui saatan ütles naisele mao näol: „Kas see on et Jumal seda wõlnud?“ Tema pani Jumala sõna üle kahtlemisele aluse. Kas ei sünni see ka weel täna päew? Ja tõeste, ja weel üsna tihti nende poolt kes ütlewad endid Jumala sõna õpetajad olewat. Kui tihti kuuleme nende suust üteldusi: „Jumal ei wõta oma sõna mitte just nii täpikäältselt.“ Aga kuidas saawad nad kord ehmatama, kui Jumal oma kirjutatud sõna järele saab kohut mõistma! Joan. 12, 48. Oled ja sõna kuulutaja, siis tunne oma suurt wastutust ja pane tähele hoiatust. Ejet. 3, 17—21. Ehk küll kõigil ajajärgudel on piibli wastu wõideldud, seisab ta weel täna wõitjana oma au sees ja wõib kõiki nii waeleid kui rikkaid, alatuid kui wägewaid kõigis elujuhtumistes trööstida ja kinnitada.

Kuidas on küll kuulus mees, Voltaire, oma lubaduse läbi häbisse saanud, kus ta kord kiitewalt ütles: „Kaksteistkümmend apostlid on Jumala sõna laiale laotanud, aga mina üksi tahan teda ärakaotada!“

Praegu ajub selles majas kus tema enne elas, piibli jelt. Mõnda saawad kõik piibli waenlased häbisse saama, sest Kristus ütles: „Taewas ja maa lähewad hukka aga minu sõnad ei lähe mitte hukka.“

Armas lugeja, kui ka sinu igatsus on tõde tunda, siis wõta Jumala sõna oma juhtnõuiks ja pane meie Dnüstegija nõu annet tähele: „Kaksteistkümmend apostlid on Jumala sõna laiale laotanud, aga mina üksi tahan teda ärakaotada.“ Joan. 5, 39.

G. W. Hockarthy.

Jumal kohtu all.

C. Edwardjen.

„Teie olete minu tunnistusmehed, ütleb Jehowa.“ Ejet. 43, 10. Kui kedagi on kohtu alla määratud mõne süü pärast ja tema teab et ta süüta on, siis otsib kahtlustatam isik omale tunnistajaid nende seast, kes teda tunnewad ja teawad, et kaebelune ilma süüta on. Aga kutsutud isik, kes kahtluse all olewa süütaust tunneb, astub jelleks wälja ja rõõmustab, et tõde saab jalale seatud.

Kui nüüd, meie kirjakoha alusel, Jumal tunnistajaid otsib, siis on see loomulikult sellepärast, et tema pääle on kaetud.

Aga kes julgeb Jumala pääle kaetada ja miikspärast? Seda peame lähemalt tähele pa-

nema. Saatan oli lord taewas üks püha ingel, üks ülematest ingliteft. Jumal ütleb: „Sa olid kui keerub, kes wõitub... Sa olid ilma-
laimata oma teede peal sest päewast, kui sind loodi, jemui kui kõwerust su seest leiti.“ Efej. 28, 14. 15; 2. Peetr. 2, 4. Iseeneſe ülen-
dmiſe mõte juhtis ſaatanat määſule Jumala wa-
litſuſe waſtu (Efej. 28, 17; Eſ. 14, 12—14) ja jelleſt ſaadit on olnud tema alatine püüd Jumalat ſüüdistada ja tema pääle kaebada, et tema käſt olla liig wali ja tema walitſuſ, hir-
muwalitſuſ. Seda teeb tema oma aluſtatud määſu wabandufeſ ja õigeksmõitmiſeſ. Tema püüab jedajama waimu kõitidele jisseiſtutada, kes aimult ennast tema mõju alla annawad.

Kuba Paradiiſis ütles ta meie eſiwanematele: „Kas ſee on, et Jumal on öelnud: teie ei pea ei üheſtki rohuaja puuſt jööma?“

Tema ei taha ju mitte niijuguſe käſuga teie wabaduſt kitiſendada?“ Adam, määſuliſe wai-
muga kihwtitunud, ütles Jumalale: „Kaine, keda ja mulle abikaasaks andſid, ſeeſama andis mulle puuſt ja mina jöin.“ Niſjama tunneme-
ta jelle mehe juures jedajama päälekaebamiſe waimu, kelle kohta on öeldud tähendamise ſõnas: „Jſand, ma tundſin ſind ühe kõwa inimeſe ole-
wat“ Matt. 25, 24. Ja, ſaatanal on palju tunniſtajaid tema kaſuks. Meifterlikult wõib ta eneſe, oma kaaslaſte langenud inglite ja iui-
meſe pääle näidata, öeldes: „Siin wõid ja näha et ſinu käſt on liig wali; ſinu loodud olemuſed ei wõi mitte neid pidada.“ Tuhanded tunniſ-
tawad täna, ſaatanal mõttega nõus olles, tema kaſuks, öeldes, et inimene ei wõi mitte Jumala käſku pidada ja ſellepärast on Jumal ülekohtune oma nõudmiſeſ.

Et meie kõik kindlaſte teame, et inimene omaſt wäeſt ei jõua Jumala käſku pidada, ſiis leiame Jumala ſellekohaje hooſekandmiſe rahwa eeſt, kuſ ta oma Poja ſelleks ſaatis, kes „peas-
tab oma rahwa nende pattudeſt,“ ja ei mitte ühes pattudega.

Tema ei kannu mitte oma nime ilmaaegu. „Käſu üleaſtumine on patt,“ ja „kes pattu teeb, on kuradiſt.“ „Seks on Jumala Poeg awali-
kuſ ſaanud, et ta pidi ärarikkuma kurati teod.“ Matt. 1, 21; 1. Joan. 3, 4—8. Kriſtuſel on ſelleks jõudu küllalt. Ebr. 7, 25. Aga nii mitu, kui teda waſtu wõtiſid, neile andis tema meelewalla Jumala lapſiks ſaada.“ Seſt mina ei häbene mitte Kriſtuſe armuõpetuſt, ſeſt ſee on Jumala wägi õnniſtuſeſ.“ Joan. 1, 12; Rom. 1, 16. Kriſtuſe ewangelium on täna weel ſeeſamane „ſaagu,“ miſ algufeſ kõik aſjad ei üheſtki aſjaſt eſile tõi. Sedajama ſõna pruugib Jumal praegu patuſte peaſtmiſeſ ja uueſloomiſeſ; kingib neile ſeeläbi wäge ja wõi-
maluſt temale ſõnakuulelikud olla. Matt. 8, 3;

9, 6; 2. Kor. 4, 6; Joan. 8, 11; 1. Joan. 5, 3—5.

Neid kõiki kütſub Jumal oma õiguſe eeſt tunniſtajate pinſi, keda tema on patu wõimufe alt peaſtnud, tõendufeſ, et Kriſtuſ wõib pattu-
deſt peaſta ja jõudu anda Jumala käſkude täit-
miſeſ. „Teie olete minu tunniſtajad, ütleb Jehowa. Mina olen teatanud ja ärapeaſt-
nud...“ Eſ. 43, 10—12; Matt. 1, 21. Kriſtlase igapäewane elu peab olema Kriſtuſe raamat uſtumata maailmale, „miſ tunniſje ja loetake kõigiſt inimeſteſt... ja ei mitte raa-
matu muſtaga, waid elawa Jumala Waimuga kirjutatud, ei mitte kiwiſte lauakeſte ſiſſe, waid lihaſte jüdame lauakeſte ſiſſe.“ 2. Kor. 3, 2. 3. Maailm peab jeda Kriſtuſe tunniſtajate eluſt wõima lugeda, miſ Jumal enne kiwi lauakeſte pääle kirjutas.

Saatanal eesmärk on wigatiſid otſida Jumala tunniſtajate juures. Tema on meie „wendade pealekaebaja“ Nm. 12, 10.

Kui keegi tahab Jumala juure tulla, ſiis ſeiſab ſaatan tema waſtu ja näitab tema roojaſte riiete — ſee on tema endiſe halwa iſeloomu — pääle. Aga Jeſuſ, meie eeſtkoſtja, aſtub ette ja ütleb: „Mina olen teda peaſtnud, kui tuffi tuleſt.“

Sellepääle wõtab ta jelle inimeſe „roojaſed riided“ jellaſt ja ehib teda uute õiguſe riietega ja ütleb: „Kui ſa wõttad minu teede peal käia ja kui ſa hoiad, miſ ma käſkinud pidada... ſiis pead ſa iſtuma Jumala inglitega minu auriſis.“

Sak. 3, 1—7; Eſ. 61, 10; Rom. 13, 14; 1. Joan. 2, 1—7. „Mina ja ära tee enam pattu,“ käſib Kriſtuſ oma kõigewägewama ſõ-
naga. See mõjub jõudu ja wäge andwalt jelle pääle, kes ujub. Joan. 8, 11; 1. Tess. 2, 13.

Armas lugeja, kumba poole ja kelle õiguſe eeſt tunniſtab ſinu igapäewane elu? Saatanal on tunniſtajaid küllalt, ilma et meie, kriſtlased tema poole peakſime tunniſtama. Otſuſtaw aeg on kätte jõudnud kuſ iga üks peab walima kum-
male poole tema hoiab.

Beagi ilmub kriſtlaste kuningas Kriſtuſ au ſees ja õnniſ ſee, kes walmiſ, et temale waſtu minna.

Taani keeleſt M. R.

* * *

Ära räägi iialgi kellegi kohta paha, miſ ſa kindlaſte ei tea ja kui ſa ka kindlaſte teakſid, ſiis küſi eneſelt, miſpärast räägin ma ſeda?

Noorsoo osakond.

**„Wõta oma isa kuulda, kes on
sind sünnitanud, ja ära põlga
mitte oma ema, kui ta wanaks
saanud!”**

Op. lõn. 23, 22.

Neid targa mehe sõnu tahaksin mina mu järgnewale kirjeldusele aluseks seadida. See on üks manitsus kõikidele, kellel ka käsi häste käib ja nad oma wanemate pärast wastutawad, nende käekäigu eest hoolitsemise mõttes, aga iseäranis nende, keda nende hiilgawas eluseisukorras wanemate aitamisele tagasi peab juhtima.

Inimene ei saa sagedaste omas hääs seisukorras oma kohustest aru. Sagedaste äratav kitsikus või puudus teda sellest unest! Iseäranis sõjaajal hinnatakse mõnda asja nii väga, mida ennem jugugi tähele ei pandud. Ma mäletan, kui õnnelik tundsin ma ennast siis olema, kui mulle kroonuteenistuses, üks postipakifene mitmesuguste ainetega jaadeti, mida teenistuses sagedaste ehk millaski jaada ei ole! Ehk kui ma jälle oma korterisse läksin, ja wäinud teha pita päewa tegewuse ja wäsitawa töö tagajärjel oma asemel pääl wäljastrutada wõisin. Kas jeda mul kodus ei olnud? Muidugi oli, ja weel paremini, kuid jeda ei pandud tähele. Hää seisukorra ülewoolus ei tunnud tänu ega selle hindamist, see sündis alles kitsikuse sees.

Paljud inimesed lähewad elust läbi, ilma et nad andeid, mida Jumal neile annud on, ära tunneksiwad. Nad mõtlewad ainult selle õnneliku olema, kes materialselt wõi nähtawalt õnnistatud on; kas ei alga need mõtted juba warajases noorusel? Tõeste, nad ei ole ka kõrges wanaduses mitte maha pandud. Iseäranis noortele tahaksin ma nende rikkuse üle silmad awada, ja see oleneb nende wanemates. Wäga tõsijed on luuletaja sõnad, kes ütleb: „Kui sul weel ema on, siis täna Jumalat ja ole õnnelik.“ Kui suur rikkus on aga weel see, kui sul ka weel isa on! Kui õnnelik on see noormees, kes oma tehtud töö järele wanemate majasse astub! Sääb hoolitseb ema ihuliku tarwiduste eest, kuna aga isa töö edu ja saawutusi järele pärib, ning rahulolewat nägu näitab. Kuidas fergitas see sinu jäudant, kui ja oma rõõmu ehk walu, mis sind liigutas, oma wanematele rääkida ja nendega jagada wõisid! Kas see anne ei ole kallim kui kuld ja perlid? Kui paljudele sai aga

see alles siis teadwaks, kui nad oma waranduse — isa ja ema — surmuaeda wiisidwad. Sellepärast, kellele kuulub siin armastus? Enne Jumalale ja järgnewalt wanematele! Kellega pead ja auupakklikult ümber käima? Oma wanematega! Mikspärast pead ja nende eest, kui nad wanad on — hoolitsema? Sellepärast, et nad palju jünule teinud on, jah, wõib olla andsiwad eneste käest wiimase ära, mis neil oli, et sinust wõimalikult hääb inimest kaswatada. Paljud pühakirja näitused näitawad meile, kus wanemate hoolsa kaswatuse järele lapsed ühe iseäranis jumalajarnase iseloomu omandanud on ja ka üheks hoolsaks tööriistaks Jumalale on kaswanud. Mõtleme Samueli, Salomoni, Ristija Johannee ja teiste pääle. Ka maailma ajalugu tõendab, et kuulsate meeste eelharidus on tarkade wanemate õige kaswatus. Igauks peaks tänu täidetud olema jarnase ülewoolawa armastuse pärast. Aga kahjuks ei ole see mitte alati nõnda. Ma toon siia juure ühe kogemuse, mida ma liihikese aja eest tegin.

Oli talwewõhtu. Ma wiibisin ühes perekonnas, et piiblikugemist pidada. Kolmas isik abielurahwa juures oli üks feitsmekümne aastane wana emafene, — tema oli siin kristliku abiandmise all. Kõrgeft wanaduseft hoolimata oli temal weel väga teraw waim. Temaga rääkimise tagajärjel hakkasin ma teda weel diete hindama. Nõnda kuulsin ma tema suust ühe iseäranis liigutawa elukogemuse.

See 70-ne aastane emafene oli täieste mahajäetud ja üksik siin ilmas. Sõjaaastad oliwad teda iseäranis kaajakistunud, mille eest ta ainult weikeste abiraha sai, millega ta ainult kõigehädalisemat toimetust tasuda wõis. Aga ei, üksi ei olnud ta mitte, tal oli weel kolm poega, kellel kõikidel linna teenistuses juured ametikohad oliwad. Kuid wanakese eest ei hoolitsenud keegi. Sääb jündis ühel päewal, et wanafene politseisje kutsuti ja temalt ta poegade üle teateid päriti. Keegi jugulane oli kutsagilt kaugemast linnast ametiwõimudele teatanud, et pojad oma wana ema hoolitsemisele on jätnud. Wanakesele teatati, et tema poegi saab lohtulikult karistatud ja sunnitud temale abiandma. Nõõmsa naeratuse asemel läiklesid pisarad wanakese silmas; mitte oma häkiliise elumudatuse pärast, mitte ka ametiwõimude sõbraliku järelepärimise pärast, ei, siin watas emarmastus häbi pärast pisaraid, mis poegadele osaks

pidi saama. Ennem oli ta valmis häda kannatama, et oma poegi aga mitte kohtu ette viia. Tema armastus nende vastu ei olnud kõigest hädast ja valust hoolimata mitte jahtunud. „Kas naene oma lapsutele ära unustab...? Jef. 49, 15. Seepärast, armas noor lugeja, „wõta oma isa kuulda ja ära põlga mitte oma ema, kui ta wanaks saanud.“

W. Gauger.

Jumala sõna on ... mõtete ja südame nõude äramõistja. Ehr. 4, 12.

2007 aastal tahetakse meie aja kõige kuulsamaid kunstlaurjaid jälle laulda lasta. Selle nõu teostamisejega ollakse praegu Pariisis ametis. Selle kohta loeme Victrola-Uhingu ühest ajakirjast järgmist:

„Pariisi ooperimaja alusesse võlvitud tulekindlasse ruumi on kuulsa Adolina Patti poolt 1907 a. siiskauldud neli hääle plated hoiule pandud. Ringitud on need plated, ühes teiste platedega Tamango, Caruso, Melbo ja teistelt ooperilauljatelt, Alfred Clark'i poolt. Ringitus annetati sel tingimisel, et need plated peab alal hoitama ja neid ei pea mitte laulmiseks tarvitatama enne 2007 aastat, et sellega võimaldada 21 aastasaja muusika sõpradele võrrelda mineviku aastasaja kunstlaurjate paremaid hääli nende aja kuulsustega.

Prantsuse kunstide minister avaldas nõusolekut, neid tingimisi vastuvõtta.“ Praegusel leiduste aastasajal on inimesejugu tõeste kaugele jõudnud. Võimalik on iga sõna ja häält metall plate-pääl kinni pidada ja piiramata aja jooksul kõige täielikumaa punktipeäluses jälle kuuldavale lasta tulla. See ei ole tänapäev sellelegi kuulmata uudis.

Aga nõnda, nagu praegu kuulsate kunstnikude hääldamist metall plate pääle alalhoidmiseks ülesmäärgitakse, nõnda on taeva ja maa looja Jumal iga inimese elust teated lasknud üleskirjutada mis lõputohtus kas meie poolt ehk vastu tunnistavad. Oh kui pühalik on see mõte!

„... üks mälestuse raamat on kirjutatud tema palge ees...“ Mat. 3, 16. „Sest Jumal võib kõik, mis tehtud; kohtu ette ja kõik mis jalaja, olgu see hea ehk kuri.“ Rog. 12, 14. Kristus ütleb: „Aga mina ütlen teile, et inimesed peavad aru tegema kohtu päeval igast ühest tühjast sõnast, mis nemad on rääkinud. Sest sinu sõnust peab sind õigeks arvatama ja sinu sõnust peab sind hukka mõistatama.“ Matt. 12, 36, 37.

Iga inimest võib aga ka hääle vastuvõtja metall platega võrrelda, kes niisama iga häälele ja mõjule vastuvõtlik võib olla. Iseäranis on see maffew noorte vastuvõtlikkude südamete kohta. Umbruskonna mõju ja hääle on fääle iseäranis vastuvõtte osalised. Sellekohase metall plate taolijelt võib iga kuulnud sõna, olgu see hääle ehk halb, jääda peatama noorte südamesse.

Sellepärast püüa ainult niijuguses jeltskonnas ja umbruses viibida, kus õiglased ja võrusliised hääled kõlawad; awa oma süda ja kõrw ainult niijugustele häälele ja ära ole mitte surmud metall plate farnane, kus kõik hääled, ilma walikuta, vastuvõtmist ja peatust leiawad. Walimise eesõiguse on Jumal inimesele annud ja sellepärast on ka inimene vastutaw Jumala ees selle eest, mis tema meeli ja mõtteid täidab. Jumala soov on: „... walitse nüüd elu, et fina ja su jugu võiksite elada.“ 5. Moos. 30, 19. Paulus soovitab igaühale oma südames maad anda ainult sellele, „mis tõine on, mis auus, mis õige, mis kasiin, mis lõbus, mis hea kuulda kui üks hea kombe ja mis kiituse wäärt, see peale mõtelge... ja rahu Jumal on siis teiega.“ Wil. 4, 8, 9.

W a l . e .

Mis küll kõik kofku ei walekata maailmas, olgu meelega, kuritahtlijelt, hääsoowlilikult, võimalust otjides midagi uut rääkida või nalja pärast. Mõni kannatab tähelepanemata selle all sel määral, et tema enam tõeasju muudu ei saagi jutustada, kui ifka teatud moonutustega ja asja kunstlike ilustusega, ilma et temal omal meelegi tuleks, et ta walekab. Tõerääkimist nimetatakse tihti ettewaatmatuseks ja ifegi rumalususeks; tõde on ju alati walus ja sellepärast on neid jeltskondi õige wähe, kus teda armastatakse. Walele on aga igal pool auplats walmistatud, kus teda maailma suurest enamusest austatakse ja teda wäga tihti orjaliku alandlikkusega teenitakse. Kuid meie kõlblisetundeline erapooletu järellaalumine tõendab meile, et wale, üks kõik misjuguuse kätte all tema ei ilmuks, ametigi saatlikust hallikast on päritud ja oma tõijst ifeloomu ei saa kuidagi täielikult warjata.

Meie leiame seda tihti, et ühe wale pärast peab 10 wale selleks waleutama et esimest wale lasta tõena paista ja kinnitada. Ka on walel wäga tihti lühikesed jalad; lõpuks wõidab ifka tõde ja wale ühes oma poolehoidjatega saawad pääle maife häbi ka jäädawalt hukka.

Pääle ülewelpool nimetatud walede on weel üks iseäralik walede selts olemas, need on „häda-waled,” mis enamjagu inimeste jah isegi kristlaste poolt sallitud ja isegi kaitstud saawad. Siinjuures toome ühe sündinud loofese wõrdluseks, mille sarnaseid arwuta palju maailmas. Ühel kohtunikul oli kaks täieealist poega. Wanem poeg elas wanematega ühes koos; noorem oli laugemal linnas ülikoolis. Järsku tuli teade et ülikoolis oleja poeg raskesti haige on kopsupõletikus; kuid pea jelsamal ajal jäi ka ema haigeks, mõlematel oli elu lootust wähe. Oma enese haiguse kõrwal wiibisid ema mõtted alati haige poja juures ja ühtelugu küsis ta, kas pojalt mõnejuugust teadust ei ole tulnud. Järsku tuli telegramm et poja seisuford lootuseteta ja kui omakjed teda weel elus näha soowiwad, siis peawad nad kohe jõitma. Majajäsa ei wõinud haiget ema mitte üffi koju jätta ja nii jõitis wanem poeg üffi ja jõudis parajaste selleks ajaks jenna, kui wend omad filmad kinni wajutas. Surmateade tabas isat pörutawalt. Kartes, et see raske lööl tema naise elu kustutaks, ei julenud ta mitte jeda temale teatada. Sellepärast wastas ta alati tema küsimiste pääle, et poeg wähehaawal paraneda. Poja surmuseha toodi kodulinna ja maeti maha, ilma et ema jellest wähematti oleks teadnud. Ema paranes wähehaawal ja rõõmustas iseäranis kui tema haigusest paranewa poja kohta ifka häid teateid jäi. Mees aga kannatas wäga mõtte all, kuidas küll oleks kõige parem jeda kurba asja naisele teatada. Kui naine juba oli nüpalju kojunud et ta oma mehe kõrwal wõis jalutama minna, talutas mees teda surmusehaale poja hana juure ja rääkis temale kõit jelle kurwa sündmuse ära. See oli aga armastaja ema jõidamele liig. Hädaüüete jaatel lauges ta oma mehe kätele ja lahkus mõne minuti järele jäälsammas. Oleks mees kohe jeda rasket lööki kaastundlikult kui mõõdapääsemata saatust oma haige naisele teatanud, siis wõib olla oleks ehk Jumala abiga jelle raske löögi lähi kannatanud. Muidugi jeda lugedes mõtleb mõni et mees tegi jeda ja häädsoowivas mõttes ja jellepärast ei wõinud jee ka patt olla.

Uga kõigest hoopimata oli jee tõest kõrwalekaldumine ja ühtlasi jellega ka wale; aga wale on ju patt. Jumal aga tahab et meie igal elujuhtumisel, ka raskuste sees, ainult täit räägikime. Kui Jumala tahtmine on kellegi elus hädaohtu kõrwaldada, siis wõib ta jeda teha ilma meie waleta; temal on jelleks abinõusid küllalt, et hädaohus olewaid inimestelapji aidata.

Kes oleme meie, et temale jelles tahame abiks olla ja weel jelleks wale abinõusid tarwitades, mis aga tõe Jumal kindlaste peab nuhtlema? Ka siis, kui meie tõerääkimine peaks kel-

lelegi kahju tooma, peakime ifka ainult tõtt rääkima ja mitte ialgi „häda-walet“ tarwitama.

Häda-waled on kristlastele nüjama keelatud, kui teijedki waled ja ei wõi küsimusegi alla wõetud saada. Kus peaks küll harilikku wale ja häda-wale wahel wahajoon olema?

Wale on argdus; julguje puudus tõele filmi waadata; kartmine wastuofja tegude eest wastutust kanda. Nii nagu ajalikkus asjus ainult julge wõib wõita, nii peame meie ka waimulikis asjus ennast tähele panema; meie ei pea ka mitte wäikstes asjades tõest kõrwale kalduma.

Armjad noored lugejad! wõtame jeda kõit jõidamesse ja peame mees et „kes on pisiku üle ustaw ainult jee on ka palju üle ustaw.“ Kes aga ei häbene wäikest walet ei pörka ka mitte juure wale eest kõrwale.

„Seepärast jätke maha wale (jääls hulgas ka häda-wale) ja rääkige tõtt, igauks oma ligimese wastu, jest et meie oleme üks teise liikmed. Ew. 4, 25.

Eeskujuks ja ülesõhuttuseks noor- saale.

Kogemusrikaste meeste tunnistused, kuidas nemad elus edasi jõudsid:

„Kristlikus koolis hariduse omandamine on olnud minu elu aluspõhjaks. Sääls omandasin omale õiged waated elu kohta. Mina olen kindel, et ma koolis mõõdajaadetud aastate jooksul, kus mull wõimalus oli Jumala jõna, ajalugu, teadust ja keeli õppida, omale warandusi kogusin, mis mull mujal ja teijite omandada wõimata oleks olnud“.

M. E. Kern, Noorsoo osakonna sekretär.

„Jumal andis mulle jõidamesse waigistamata igatsuse hariduse järele. Minu ema toetas mind minu ettewõttes, aga isa tahtis et ma põllumeheks jääksin ja oli jelle wastu. Et omale kooliastumise wõimalust saada jelleks hakasin kolportöörima.

Ma olin sunnitud kõigis ise omale teed tajandama, mis mulle tihti näis üle jõu käiwat.

See kõit oli mulle ainult ifeloomu teritajaks ja harjutas mind wastupidawusele kõigis elutormides. Ma olen raskeid päiwi läbielanud ja minu läbikatsumised ei olnud mitte kerged, aga need olid minu elus paremateks elukogemusteks ja ilusamateks aegadeks“.

C. S. Longacre, usuwabaduse sekretär.

„Igatsus tagajärjerikkaks tööliseks saada ewan geliumi põllul, äratas minus igatsuse õppimisele

Oma hariduse olen ma suuremalt jaolt libe-
date elufogemuste läbi omandanud. Koolikulus
teenisin taja kolportöörimise ja teiste sellekohaste
tööde läbi. Kogemusi, mis ma kolportöörides
omandasin hindan ma väga; need olid aluse-
panijad minu õnnistusrikkale elule. Kristlik hari-
dus on minu mõistust teritanud ja mind, ühele
teatud erialale misjoni töös, kõlbavaks teinud".

C. B. Leach, koduse misjoni osakonna sekretär.

— Eluruumi puhastamine on väga raske
töö aga veel raskem on teda alati puhas hoida.
Nõnda on ka lugu inimese waimulikust elus.
Puhastatud saada ja puhtaks jääda on kaks
hoopis isesugust asja; aga Sumala Waim on
mõlemi teostamiseks küllalt wägew.

* * *

— Inimene kes oma tähtsaid huwisid süda-
metunnistuse wastu tehes, kätte püüab, on wal-
mis jeda ka nalja ja lõbu huwide pärast tegema.

* * *

— Inimene, kes oma südametunnistust pe-
tab, on walmis ka oma sõpra petma.

* * *

— Õnnis on see inimene, kes mitte süüdi
ei ole oma naabri wiletsusest.

* * *

— Et inimesi armastada, selleks peame neid
tundma, aga Sumalat peame meie armastama,
et teda tunda.

Toimetuse poolt.

"Tõe Sõnumid" ilmub jälle järjekorralikult
igal kuul ja püüab ajakohase sisuga kõikide tähele-
panu juhtida piibli õpetuse kui kristliku elu
ainfama õige teenäitaja ja mõõdupuu pääle,
püüdes iseäralikult walgustada piibli prohweeti
kuulutuste walgel meie aja iseäralisi sündmusi
usulistel, majanduslistel ja rahwuswahelistel alal,
nii palju kui see wastab piibli ja ajaloolistele

tõdedele, püüdes kõiki juhtida nii ihulikult kui
waimulikult kõrgemale järjele. „Noorte Sõber,"
mis iseiseisew leht oli, ilmub nüüd jälle ühenda-
tult „Tõe Sõnumiga." Loodame et lugejad
tellimistega ja kaastöölised noored kui wanad
kaastööga endiselt lehte toetama jaawad.

Ajakohased, tähtsad waimulikud kõned

peetakse järgmistes linnades

iga reede, laup. ja pühap. õhtutel:

- Tartus, Pihtwa tän. nr. 10, kort. 2.
- Narwas, Peetri plats, Luschowi maja nr. 10.
- Rakweres, Piht tän. Nr. 68.
- Tapal, Rabala tän. nr. 4.
- Pärnus, Karja tän. nr. 3.
- Paides.
- Tallinn, Gonsiori tän. nr. 6.
- Kuresaares.
- Walgas, Uus tän. nr. 24.
- Wõrus, Jüri tän. nr. 6.
- Walgas.

Ilmub üks kord kuus.

üskitu nr. hind 15 Mk.

Wäljaandja: 1895 a. asutat. 7. p. Adw. Eesti Siit
Tellimised kui ka rahasaadetused Martha Kaba'le
Wäike Suhtentali t. nr. 5, fr. 9, Tallinnas.

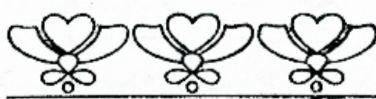
Wastutaw toimetaja: M. B ä r e n g r u b,
Posti t. 48, kort. 5, Narwas, kuhu kaastööd
tulewad jaata.

Piibli põhjal kõigile arusaadavalt tõe teed näitavad ja aja-
kohaseid waimulikke küsimusi käsitlewad

raamatud ja traktaadid

saadawal „Tõe Sõnumi“ adresi kaudu:

	Mk.	Pn.
Kristus ja tema õigus	40	—
Piibli küsimised ja koostmised	40	—
Piibli hingamise päew ja suusõna õpetuse pühapäew	40	—
Kristuse kannatamised	20	—
Kristuse teine tulemine	15	—
Pühapäewa seaduste algus	15	—
Hinge suremata olef	15	—
Mis pean ma tegema et õndsaks saan	15	—
Mis toob tulewif	15	—
Terwise saladus	12	—
Tuhataastane riif	10	—
Hingamise päew	10	—
Oled ja ristitud	10	—
Piibel, tema algus ja tähtsus	10	—
Äraseletatud kiri	10	—
Äralunastamise plaani wari ja olemus	10	—
Jumala teejuhid taewa linna poole	10	—
Seitsme põhjuse läbikatsumine pühapäewa pidada	8	—
Kindel usf	8	—
Uskuma wõdi arwama	7	—
Õigus Jumala ees, kus see on leida	7	—
Tubakas on mürf	7	—
On ots ligidal	7	—
Surnute seisuford	7	—
Undeksandmise wägi	7	—
Hingamise päew ja pühapäew	7	—
Misfugust päewa pühitsed ja mispärast	7	—
Maailma ajafell	7	—
Ristiinimese õnnis lootus	7	—

Ülitähtsa sisuga raamatud.

Saladus awalikuks saanud

wõi

Seitse pitseri lahti wõetud.

Kirjutanud E. R. Conradi.

Raamat käsitleb Jumala algplaanide teostamist, mis tema riigi ülesseadmine on siin maa peal, ja sellega ühenduses olevaid sündmusi.

Kõik sündmused maakeral, mis inimesed harilikult juhtumisteks peavad — sääliuures ilma nõuta olles ja seeläbi lõendades, et inimesefugu ise mitte oma saatuse otjustaja ei ole — on Jumala plaanis ettenähtud ideesjad, mis igati wõib ainult Jumala prohwetliku sõna walgel mõista

260 lehekülge ja 25 pilti. — Riide köites 400 mf., papp köites 325 ja 300 mf.

Mõtted õndsakskiitmise mäelt.

Kirjutanud E. G. White.

See raamat kujutab elawalt meie Onnistegija mäe juttuses käsitatud põhjuseid, tutvustades inimesefoo kõigesuuremat waenlast ja nõu andes, kuidas selle vastu tagajärjekalt wõidelda. Selle raamatu juhtnõuõrite kiitmine on ainam maailma korra parandaja.

176 lehekülge hulga piltidega. — Riide köites 225 mf., papp köites 175 mf.

Inglite teenistus, saadana algus ja saatus.

Kirjutanud E. R. Conradi.

Käsitab küsimust, mis igaat mõtlejat inimest põnewuses hoiab, nimelt: heade inglite teenistus, kaitset ja hoolekannet Jumala rahma eest, piibli algõdede walguisel. Teisest küljest annab kõigile selge wastuse saadana alguse ja saatusel kohta, näidates, mikspärast Jumal kogu alguses saatanat ära ei kaotanud ja mikspärast weel täna kurjusel eluwõimalus on.

140 lehekülge palju piltidega. — Riide köites 200 mf., papp köites 175 ja 150 mf.

Teed Kristuse juure.

Kirjutanud E. G. White.

Raamat kirjeldab Jumala armastust inimeste vastu ja näitab kuidas iga üks, sellest hoolimata, et maailmas mitu sellekohast teed on, ainamat õiget teed Kristuse juure wõib leida.

160 lehekülge hulga ilustustega. — Riide köites 175 mf., papp köites 150 ja 125 mf.

Seletus Matt. ew. 24. päätiiki üle.

Raamat näitab kõigeselgemalt kuidas sündmuste läbi looduses, poliitilisel, majanduslilisel ja usulilisel alal Kristuse ettekuulutusel on täide läinud, mis ajalugu lõendab.

Riide köites 150 mf., papp köites 100 mf.

Kõigesuurema sünnimuse warjudes.

„Häda neile kes elavad maa ja mere peal...“

Mt. 12, 12.

Praegune rahwapõlm on kokku-
puutunud niisuguste tõsiste ja täht-
sate küsimistega mille ees kõik maailm
ilma nõuta on.

Sotsiaalsed ehk majanduslised,
poliitilised ja kõlblised küsimused
ähwardavad meieaja tsiwilisatšiooni
olemasolu. Nende raskuste iseloomus
ei ole mitte enne tundmata; aga
üleilmse läbikäimise võimaluse taga-
järjel awaldub see nii suurel mõõdul,
mis maailma ajalooos enne tundmata.

Rahwaste seas walitseb kindel
aimdus et meie maakera mingisuguse
suure iseäralise sündmuse warjusesse
on jõudnud.

Mis küll on see tõeline asi, mille
wari tema lähedust ettekuulutab?
on tõsine küsimine.